

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

LEGE

pentru modificarea Codului penal al Republicii Moldova nr.985/2002

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art.I.-Codul penal al Republicii Moldova nr.985/2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.72–74, art. 195), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Articolul 362¹:

alineatului (1), textul „cu amendă în mărime de 650 la 850 de unități convenționale sau cu închisoare de la 1 la 3 ani” se substituie cu textul „cu închisoare de la 2 la 5 ani cu amendă în mărime de 1000 la 4000 de unități convenționale” și textul „iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 2000 la 3000 de unități convenționale” se substituie cu textul „iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 7000 la 20000 de unități convenționale”;

alineatului (2), textul „cu amendă în mărime de 850 la 1150 de unități convenționale sau cu închisoare de la 3 la 5 ani” se substituie cu textul „cu închisoare de la 3 la 7 ani cu amendă în mărime de 4000 la 6000 unități convenționale” și textul „iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 3000 la 4000 de unități convenționale” se substituie cu textul „iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 9000 la 30000 de unități convenționale”;

alineatul (3) se completează cu litera c) care va avea următorul cuprins:

”c) cu utilizarea metodelor care pun în pericol viața și sănătatea persoanei.”

la sancțiunea alineatului (3), textul „cu amendă în mărime de 1150 la 1350 de unități convenționale și închisoare de la 5 la 7 ani” se substituie cu textul „cu închisoare de la 5 la 12 ani cu amendă de la 6000 la 8000 unități convenționale” și textul „iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 4000 la 6000 de unități convenționale” se substituie cu textul „iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 15000 la 60000 de unități convenționale.”

NOTĂ INFORMATIVĂ
la proiectul Legii pentru modificarea și completarea Codului penal al Republicii
Moldova nr.985/2002

1. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite

La 17.02.2005 prin Legea nr.16/2005 Republica Moldova a ratificat Protocolul împotriva traficului ilegal de migranți pe calea terestră, a aerului și pe mare, adițional la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate¹.

E de menționat că, conform art.11 alin.(2) din Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate – *”Fiecare Stat Parte se străduiește să facă în așa fel încât orice putere judiciară discreționară conferită de dreptul său intern și aferentă urmăririlor judiciare pornite împotriva indivizilor pentru infracțiunile prevăzute de prezenta Convenție să fie exercitată în scopul optimizării eficacității măsurilor de descoperire și de reprimare a acestor infracțiuni, ținând seama în modul convenit de necesitatea de a exercita un efect de descurajare în ceea ce privește săvârșirea lor”*.

Astfel, Republica Moldova s-a obligat să ia măsurile necesare, inclusiv cele legislative și administrative, în conformitate cu principiile fundamentale ale dreptului său intern, pentru a asigura punerea în aplicare a obligațiilor care îi revin în temeiul ***Convenției Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate***.

Problema combaterii eficiente a fenomenului complex al migrației ilegale, în particular a traficului ilicit de migranți, este legată nu doar de necesitatea și importanța unor măsuri de colaborare în intervenția autorităților implicate în lupta cu acest fenomen socialmente periculos, dar, în aceeași gamă de necesități principiale, se înscrie și lansarea unor reglementări care să asigure răspunderea juridică (în speță răspunderea penală) corespunzătoare a persoanelor care au comis fapte prejudiciabile legate de traficul ilicit de migranți, toate acestea din urmă – strict în limitele unui cadru juridic eficient în aspect internațional, regional și național.

La nivel național, din punct de vedere legislativ, incriminarea și sancționarea traficului ilicit de migranți a devenit o preocupare constantă, mai cu seamă după ce a fost inclusă, prin Legea nr. 376/2005, norma art.362¹ din Codul penal. Anume aici și a intervenit problema, dacă reglementarea normativă, dictată prin norma art. 362¹ din Codul penal, a soluționat întreg spectrul de probleme de ordin tehnico-juridic, iar combaterea fenomenului, prin asemenea mijloc legal, satisface cerințele unei lupte calitative împotriva fenomenului de trafic ilicit de migranți, pentru a corespunde criteriilor de prevenire și combatere a acestui fenomen nu doar la nivel național, dar și la nivel comunitar (la nivelul UE), internațional.

La subiect, redacția actuală a alin.(3) art.362¹ din Codul penal - ***Organizarea migrației ilegale*** include circumstanța agravantă – *săvârșit de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală*, prevede pentru această infracțiune o sancțiune sub formă de amendă în mărime de 1150 la 1350 de unități convenționale.

Considerăm judicios de menționat că, sancțiunea pecuniară menționată nu realizează efectiv scopul legii penale, prevăzut în art.2 din Codul penal - de a apăra, împotriva infracțiunilor persoana, drepturile și libertățile acesteia, precum și de a preveni săvârșirea de noi infracțiuni din motiv că, potrivit normei discutate, fapta

¹ Protocolul a fost adoptat la New York la 15.11.2000, ratificat prin Legea nr.16/2005

infracțională este *comisă în scopul obținerii, direct sau indirect a unui folos financiar sau material*, fiind urmărit de făptuitori încasarea unor profituri mult mai mari decât maximul pedepsei menționate și, în consecință, numărul acestor infracțiuni înregistrate este în o ascendență amenințătoare.

Pe cale de consecință, se prezumă că, pedeapsa sub formă de amendă aplicată pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art.362¹ alin.(3) din Codul penal nu este echitabilă, or, aceasta urmează a impune infractorului lipsuri și restricții ale drepturilor lui proporționale cu gravitatea infracțiunii săvârșite și este suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor și intereselor victimei, statului și întregii societăți, perturbate prin infracțiune.

Pedeapsa este echitabilă atunci când este capabilă de a contribui la realizarea altor scopuri ale pedepsei penale, cum ar fi corectarea condamnatului și prevenirea comiterii de noi infracțiuni atât de către condamnat, cât și de alte persoane. Or, practica judiciară demonstrează că o pedeapsă prea blândă generează dispreț față de ea și nu este suficientă nici pentru corectarea infractorului și nici pentru prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni.

De notat că, pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art.362¹ alin.(3) Codul penal prevede o pedeapsă alternativă celei cu amendă - pedeapsa cu închisoarea de la 3 la 7 ani, care însă, după cum prezintă practica judiciară, reflectată *infra*, nu este aplicată de instanțele de judecată.

În context, potrivit datelor statistice colectate de Procuratura Generală, pentru perioada anului 2022, instanțele de judecată au pronunțat **15** sentințe în privința a **21** persoane în cauzele penale privind organizarea migrației ilegale, dintre care:

- **9** sentințe de condamnare în privința a **12** de persoane, (60%, din numărul total al sentințelor);

- **1** sentință de încetare în legătură cu expirarea termenului de prescripție.

- **4** sentințe de încetare în legătură cu intervenirea amnistiei;

- **1** sentință de în încetare în temeiul art.391 alin.(1) pct.6) din Codul de procedură penală.

Din numărul total al sentințelor pronunțate, **1** sentință a fost pronunțată privind infracțiunea prevăzute la alin.(1) a art.362¹ din Codul penal, **9** sentințe în privința a **14** persoane pentru infracțiunile prevăzute la alin.(2) a art.362¹ din Codul penal și **5** sentințe în privința a **6** persoane pentru infracțiunile prevăzute la alin.(3) lit.a) a art.362¹ din Codul penal - *adică săvârșită de un grup criminal organizat*.

Din numărul total al sentințelor de condamnare (9 sentințe în privința 12 persoane), în toate cazurile a fost aplicată pedeapsa sub formă de amendă, inclusiv și privind infracțiunile prevăzute la alin.(3) lit.a) a infracțiunii de organizare a migrației ilegale săvârșite de un grup criminal organizat - 4 sentințe în privința a 5 persoane.

În context, ținând cont de circumstanțe subiective dar și obiective, inclusiv lipsa unor pedepse disuasive, numărul dosarelor de categoria respectivă a explodat.

Potrivit datelor statistice furnizate de MAI, cauze penale pornite pe componența de infracțiune prevăzute de art.362¹ din Codul penal:

- în anul **2021** - **20** cauze penale pornite;

- în anul **2022** - **346** cauze penale pornite;

- primele **6 luni ale anului 2023** - **278** cauze penale pornite;

Date statistice prezintă o dinamică de ascendență a cauzelor penale pornite, iar dacă tendința va continua, în anul 2023 este preconizată o creștere de peste 85 % în

comparație cu anul 2022 – adică mai mult de 600 crime de organizare a migrației ilegale înregistrate.

Pe lângă factori obiectivi (războiul din Ucraina și atribuirea Republicii Moldova a statutului de țară candidat la aderare la Uniunea Europeană, precum și fluxul migranților) există și factori subiectivi, care au generat creșterea numărului cauzelor penale pe categoria discutată de infracțiuni.

In concreto, potrivit datelor furnizate de procuraturile teritoriale și cele specializate, în exercitarea/conducerea procurorilor au fost **18 cauze penale** privind organizarea migrației ilegale, în care au fost implicați **29 oficiali**, care au participat în organizarea migrației a **87 migranți**.

La subiect, înăsprirea pedepselor nu este doar un răspuns la fenomenul ascendent al organizării migrației ilegale, care este într-o creștere alarmantă și o demotivare pentru persoanele publice/persoanele de demnitate publică etc., să participe la realizarea acestor infracțiuni.

Subsidiar, din analiza comparată a legislației penale a statelor Uniunii Europene cum ar fi **art.171a. din Codul penal al Slovaciei**, sancțiunea pentru infracțiunea de organizare a migrației ilegale, fără careva circumstanțe agravante, prevede o pedeapsă **de la 2 la 8 ani de închisoare**.

Adică, limita maximă de 3 ani închisoare a pedepsei pentru infracțiunea prevăzută la art.362¹ alin.(1) din Codul penal al Republicii Moldova este cu un an mai mică decât limita minimă a aceleiași componente de infracțiuni la **art.171a. din Codul penal slovac**, iar limita maximă a art.362¹ alin.(3) din Codul penal al Republicii Moldova - 7 ani este mai mică cu un an decât limita maximă a pedepsei pentru infracțiunea corespunzătoare din Codul penal slovac.

De subliniat că, una din circumstanțele agravante prevăzute la alin.(2) a art.171a. a Codului penal slovac este - *punerea în pericol a vieții și sănătății migranților*, un exemplu necesar de implementat și de legislatorul național, care urmează să se preocupe de viața și sănătatea potențialelor victime ale acestei infracțiuni.

Totodată, din legea penală a aceleiași țări, pentru transportarea a 3 și mai mulți migranți legislatorul slovac prevede o pedeapsă **de la 7 la 10 ani**.

În context, **art.12 a Legii nr.286 din 25 iulie 1998 a Republicii Italiene** pentru infracțiune de trafic ilegal de migranți se prevede pedepse cu închisoare **de la unu la 15 ani închisoare cu amendă în mărime de 15.000 euro**.

Art.340 din Codul penal din Republica Cehă pentru săvârșirea infracțiunii de organizare a migrației ilegale realizat cu circumstanțe agravante prevede o pedeapsă **de la 5 la 12 ani cu confiscarea proprietăților persoanei**.

Aplicarea pedepsei cu amenda, ca o pedeapsă complementară obligatorie prevăzută de legislația Italiană și cea Cehă, pentru infracțiuni de organizare a migrației ilegale, este un exemplu care a fost luat în considerație la elaborarea proiectului.

Astfel, pedeapsa complementară sub formă de amendă va asigura scopul legii penale de prevenire de săvârșire a unei noi infracțiuni, respectând principiul echitabilității pedepsei și va asigura scopul legii penale de demotivare a făptuitorilor de a comite infracțiuni, care potrivit textului legii comit crima în scopul obținerii unui folos financiar.

Legislația Germaniei la art.96 și art.97 din Legea privind șederea, activitatea economică și integrarea pe teritoriul federal, pentru infracțiunea de organizare a migrației ilegale prevăd o pedeapsă **de la 1 la 10 ani**.

Problema migrației și toate consecințele acestui proces, inclusiv crimele conexe

fenomenului discutat, este o provocare de lungă durată cu care se confruntă spațiul european și țările Uniunii Europene.

Legislația penală a statelor Uniunii Europene constituie un răspuns a comunității la pericolele iminente dar, în același timp, sunt și un exemplu pentru modernizare a normelor penale naționale referitor la riscuri care în perspective pe termen lung și mediu doar se vor intensifica și extinde.

Exemplul de legislație comparată atestă discrepanța majoră a legislației Republicii Moldova față de legislația țărilor Uniunii Europene la acest aspect, carență care, în perspectiva țării noastre la aderarea la spațiul comunitar, este necesar de înlăturat.

Astfel, din analiza legislației țărilor listate *supra*, dar și a **Austriei, Belgiei, Danemarcei, Estoniei, Finlandei, Țărilor de Jos** s-a stabilit că, în nici una din legile acestor țări europene nu este prevăzută sancțiunea cu amenda ca pedeapsa principală, pentru infracțiunea de organizare a migrației ilegale.

Subsidiar, analizând comparativ norma penală prevăzută la art.362¹ din Codul penal, în complex cu practica judiciară a țării noastre, rezultă că legislația Republicii Moldova, pe acest aspect, nu întrunește standardele de calitate a legislației țărilor UE, fapt care a determinat necesitatea elaborării proiectului propus.

O altă completare propusă în prezentul proiect este introducerea circumstanței agravante - ***cu utilizarea metodelor care pun în pericol viața și sănătatea persoanei.***

Agravanta respectivă este un răspuns la pericolele la care sunt supuse victimele migrației ilegale de către organizatorii acestor infracțiuni.

Faptele de organizare a migrației ilegale pot fi comise prin mai multe modalități, dar, efectuând un studiu al cazurilor de organizare a migrației ilegale, constatăm că, victimele sunt transportate prin utilizarea diferitelor metode și mijloace, inclusive a celor ce pun în pericol viața și sănătatea persoanei. Astfel, sunt exemple, când traficanții în scopul realizării foloaselor financiare transportă victimele acestei infracțiuni în frigiderile camioanelor sau în remorci fără ventilare, unde migranții mor asfixiați² sau cu bărci neadaptate pentru aceste scopuri, care deseori naufragiază și numărul persoanelor decedate inclusiv copii este în continuă creștere.

În alte situații migranții sunt transportați în cabine frigorifice unde aceștia suferă degerări³ și/sau spații închise ale mijloacelor de transport unde sunt supuși la hipotermii și insuficiență de oxigen împrejurări ce pun în pericol viața și sănătatea oamenilor.

Din practica națională, pot fi remarcate situații când organizatorii crimei discutate determină migranții să treacă în înot râul Prut sau Nistru, fiind puse în pericol viața și sănătatea victimelor.

Astfel, modificarea care urmează a fi operată la art.362¹ alin.(3) prin completarea prevederilor cu circumstanța agravantă - ***cu utilizarea metodelor care pun în pericol viața și sănătatea persoanei,*** are drept scop excluderea practicilor periculoase la care sunt supuse victimele, folosite de către infractori.

2. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi.

Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.72–74, art.195), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

² [18 migranți găsiți morți într-un camion abandonat în apropiere de Sofia | Digi24;](#)
[Românul condamnat în UK pentru moartea celor 39 de vietnamezi din „camionul groazei” a fost prins la București | Digi24;](#)

³ <https://ru.euronews.com/2023/04/07/short-austria-migrants-truck>.

1. Articolul 362¹:

alineatului (1), textul „cu amendă în mărime de 650 la 850 de unități convenționale sau cu închisoare de la 1 la 3 ani” se substituie cu textul „cu închisoare de la 2 la 5 ani cu amendă în mărime de 1000 la 4000 de unități convenționale” și textul „iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 2000 la 3000 de unități convenționale” se substituie cu textul „iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 7000 la 20000 de unități convenționale”;

alineatului (2), textul „cu amendă în mărime de 850 la 1150 de unități convenționale sau cu închisoare de la 3 la 5 ani” se substituie cu textul „cu închisoare de la 3 la 7 ani cu amendă în mărime de 4000 la 6000 unități convenționale” și textul „iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 3000 la 4000 de unități convenționale” se substituie cu textul „iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 9000 la 30000 de unități convenționale”;

alineatul (3) se completează cu litera c) care va avea următorul cuprins:

„c) cu utilizarea metodelor care pun în pericol viața și sănătatea persoanei.”

la sancțiunea alineatului (3), textul „cu amendă în mărime de 1150 la 1350 de unități convenționale și închisoare de la 5 la 7 ani” se substituie cu textul „cu închisoare de la 5 la 12 ani cu amendă de la 6000 la 8000 unități convenționale” și textul „iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 4000 la 6000 de unități convenționale” se substituie cu textul „iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 15000 la 60000 de unități convenționale.”

3. Modul de încorporare a proiectului în sistemul actelor normative în vigoare, actele normative care trebuie elaborate sau modificate

În urma adoptării proiectului Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative nu va fi necesară modificarea sau completarea altor acte normative.

4. Fundamentarea economico-financiară

Implementarea proiectului de lege nu va necesita cheltuieli sau alocarea mijloacelor financiare din partea statului.

5. Impactul proiectului

Proiectul de Lege va contribui la respectarea angajamentelor internaționale asumate de Republica Moldova în problema combaterii migrației ilegale și va asigura protecția vieții și sănătății victimelor acestei infracțiuni.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul de lege a fost plasat pe pagina web a Procuraturii (directorul „Transparență”, compartimentul „Transparență decizională”).